

**ĐẠI HỌC THÁI NGUYÊN
TRƯỜNG ĐẠI HỌC KINH TẾ VÀ QUẢN TRỊ KINH DOANH**

HOÀNG THỊ THU HẰNG

**NGHIÊN CỨU NHỮNG ẢNH HƯỞNG CỦA ĐÔ THỊ HOÁ
ĐẾN HIỆU QUẢ KINH TẾ SỬ DỤNG ĐẤT NÔNG NGHIỆP
TRÊN ĐỊA BÀN THÀNH PHỐ THÁI NGUYÊN**

LUẬN VĂN THẠC SĨ KINH TẾ

Thái Nguyên, năm 2010

**ĐẠI HỌC THÁI NGUYÊN
TRƯỜNG ĐẠI HỌC KINH TẾ VÀ QUẢN TRỊ KINH DOANH**

HOÀNG THỊ THU HẰNG

**NGHIÊN CỨU NHỮNG ẢNH HƯỞNG CỦA ĐÔ THỊ HOÁ
ĐẾN HIỆU QUẢ KINH TẾ SỬ DỤNG ĐẤT NÔNG NGHIỆP
TRÊN ĐỊA BÀN THÀNH PHỐ THÁI NGUYÊN**

Chuyên ngành: Kinh tế Nông nghiệp

Mã số: 60 – 31 – 10

LUẬN VĂN THẠC SĨ KINH TẾ

Người hướng dẫn khoa học: PGS. TS. ĐỖ QUANG QUÝ

Thái Nguyên, năm 2010

LỜI CAM ĐOAN

Tôi xin cam đoan rằng, số liệu và kết quả nghiên cứu trong luận văn này là trung thực và chưa được sử dụng để bảo vệ một học vị nào.

Tôi xin cam đoan rằng, mọi sự giúp đỡ cho việc thực hiện luận văn này đã được cảm ơn và các thông tin trích dẫn trong luận văn đều đã được chỉ rõ nguồn gốc.

Thái Nguyên, ngày 11 tháng 11 năm 2010

Tác giả Luận văn

Hoàng Thị Thu Hằng

LỜI CẢM ƠN

Sau một thời gian học tập và nghiên cứu, đến nay tôi đã hoàn thành luận văn thạc sĩ Kinh tế Nông nghiệp với đề tài: “*Nghiên cứu những ảnh hưởng của đô thị hoá đến hiệu quả kinh tế sử dụng đất nông nghiệp trên địa bàn thành phố Thái Nguyên*”.

Tôi xin trân trọng bày tỏ lòng biết ơn đến các thầy, cô giáo đã tận tình dạy bảo, giúp đỡ và định hướng cho tôi trong quá trình học tập và nghiên cứu khoa học.

Tôi xin trân trọng cảm ơn các cán bộ phòng Thống kê, phòng Nông nghiệp và phòng Tài chính - Kế hoạch thành phố Thái Nguyên đã cung cấp những số liệu cần thiết và giúp đỡ tôi trong thời gian nghiên cứu tại địa bàn.

Tôi xin trân trọng bày tỏ lòng biết ơn sâu sắc đến thầy giáo PGS.TS. Đỗ Quang Quý, người đã định hướng, chỉ bảo và dìu dắt tôi trong quá trình nghiên cứu đề tài.

Tôi xin bày tỏ lòng biết ơn đến các tập thể, cá nhân, bạn bè và người thân đã chỉ bảo, giúp đỡ, động viên, khích lệ tôi trong suốt quá trình học tập và nghiên cứu khoa học.

Thái Nguyên, ngày 11 tháng 11 năm 2010

Tác giả Luận văn

Hoàng Thị Thu Hằng

MỤC LỤC

Trang phụ bìa	i
Lời cam đoan	ii
Lời cảm ơn	iii
Mục lục	iv
Danh mục các ký hiệu, các chữ viết tắt	vii
Danh mục các bảng	viii
MỞ ĐẦU	
1. Tính cấp thiết của đề tài	1
2. Mục tiêu nghiên cứu	2
3. Đối tượng và phạm vi nghiên cứu	3
4. Ý nghĩa khoa học của luận văn	3
5. Bố cục của luận văn	4
Chương 1: TỔNG QUAN TÀI LIỆU NGHIÊN CỨU VÀ PHƯƠNG PHÁP NGHIÊN CỨU	
1.1. Cơ sở khoa học	5
1.1.1. Cơ sở lý luận	5
1.1.1.1. Lý luận chung về đất nông nghiệp	5
1.1.1.2. Lý luận chung về hiệu quả kinh tế	7
1.1.1.3. Lý luận chung về đô thị và đô thị hoá	9
1.1.2. Cơ sở thực tiễn	16
1.1.2.1. Quá trình đô thị hoá trên thế giới và Việt Nam	16
1.1.2.2. Kinh nghiệm đô thị hoá ở một số nước trên thế giới	19
1.1.2.3. Một số mô hình nông nghiệp đô thị trên thế giới và Việt Nam	24
1.1.2.4. Các công trình nghiên cứu về đô thị hoá trên thế giới và Việt Nam	30
1.2. Phương pháp nghiên cứu	31
1.2.1. Các câu hỏi đặt ra mà đề tài cần giải quyết	31
1.2.2. Phương pháp nghiên cứu	31

1.2.3. Hệ thống chỉ tiêu nghiên cứu	32
Chương 2: THỰC TRẠNG ĐÔ THỊ HOÁ ẢNH HƯỞNG ĐẾN	34
HIỆU QUẢ KINH TẾ SỬ DỤNG ĐẤT NÔNG NGHIỆP TẠI	
THÀNH PHỐ THÁI NGUYÊN	
2.1. Đặc điểm về điều kiện tự nhiên, kinh tế - xã hội thành phố	34
Thái Nguyên	
2.1.1. Đặc điểm về điều kiện tự nhiên	34
2.1.2. Đặc điểm về điều kiện kinh tế - xã hội	40
2.1.3. Ảnh hưởng của điều kiện tự nhiên, kinh tế - xã hội đến hiệu	50
quả kinh tế sử dụng đất nông nghiệp thành phố Thái Nguyên	
2.2. Thực trạng đô thị hoá ảnh hưởng đến hiệu quả kinh tế sử	53
dụng đất nông nghiệp trên địa bàn thành phố Thái Nguyên	
2.2.1. Thực trạng quá trình đô thị hoá tại thành phố Thái Nguyên	53
2.2.1.1. <i>Biến động dân số, lao động</i>	53
2.2.1.2. <i>Biến động đất đai</i>	56
2.2.1.3. <i>Biến động diện tích, năng suất, sản lượng cây trồng</i>	59
2.2.1.4. <i>Chuyển dịch cơ cấu kinh tế ngành</i>	63
2.2.2. Thực trạng ảnh hưởng đô thị hoá tới hiệu quả kinh tế sử dụng	67
đất nông nghiệp thành phố Thái Nguyên	
2.2.2.1. <i>Đặc điểm của các hộ điều tra</i>	67
2.2.2.2. <i>Hiệu quả kinh tế sử dụng đất nông nghiệp của các loại cây trồng</i>	71
2.2.2.3. <i>Ảnh hưởng đô thị hoá đô thị hoá tới hiệu quả kinh tế sử</i>	73
<i>dụng đất nông nghiệp</i>	
2.2.3. Đánh giá chung ảnh hưởng đô thị hoá tới sản xuất nông	80
nghiệp nói chung và tới hiệu quả kinh tế sử dụng đất nông nghiệp	
nói riêng trên địa bàn thành phố Thái Nguyên	

Chương 3: MỘT SỐ GIẢI PHÁP NÂNG CAO HIỆU QUẢ KINH TẾ SỬ DỤNG ĐẤT NÔNG NGHIỆP TRONG QUÁ TRÌNH ĐÔ THỊ HOÁ TẠI THÀNH PHỐ THÁI NGUYÊN	86
3.1. Định hướng phát triển nông nghiệp đô thị thành phố Thái Nguyên đến năm 2015	86
3.1.1. Cơ sở của định hướng	86
<i>3.1.1.1. Quan điểm phát triển nông nghiệp và nâng cao hiệu quả kinh tế sử dụng đất nông nghiệp</i>	86
<i>3.1.1.2. Mục tiêu tổng quát và các chỉ tiêu phân đầu chủ yếu của ngành nông nghiệp đến năm 2015</i>	88
3.1.2. Định hướng phát triển nông nghiệp đô thị thành phố Thái Nguyên đến năm 2015	92
3.2. Một số giải pháp nâng cao hiệu quả kinh tế sử dụng đất nông nghiệp trong quá trình đô thị hoá tại thành phố Thái Nguyên	92
3.2.1. Quy hoạch sử dụng đất nông nghiệp hợp lý	92
3.2.2. Đẩy mạnh ứng dụng khoa học - kỹ thuật nâng cao hiệu quả kinh tế sử dụng đất nông nghiệp	95
3.2.3. Hạn chế ô nhiễm môi trường đất do đô thị hoá	98
3.2.3. Tăng cường đầu tư xây dựng cơ sở hạ tầng nhằm sử dụng có hiệu quả nguồn tài nguyên đất nông nghiệp	99
3.2.4. Đổi mới, hoàn thiện chính sách đất đai – công cụ kinh tế nhằm đẩy nhanh tích tụ ruộng đất	100
KẾT LUẬN VÀ KIẾN NGHỊ	102
1. Kết luận	102
2. Kiến nghị	103
DANH MỤC TÀI LIỆU THAM KHẢO	106
PHỤ LỤC	107

DANH MỤC CÁC KÝ HIỆU, CÁC CHỮ VIẾT TẮT

BQ	Bình quân
CC	Cơ cấu
CN	Công nghiệp
CNH	Công nghiệp hoá
CM KHCN	Cách mạng khoa học công nghệ
ĐTH	Đô thị hoá
ĐVT	Đơn vị tính
GDP	Tổng sản phẩm quốc nội
GO	Giá trị sản xuất
HĐH	Hiện đại hoá
HQKT	Hiệu quả kinh tế
IC	Chi phí trung gian
LĐ	Lao động
NN	Nông nghiệp
KT – XH	Kinh tế - xã hội
PTNT	Phát triển nông thôn
QL	Quốc lộ
XD	Xây dựng
SD	Sử dụng
STT	Số thứ tự
VA	Giá trị gia tăng

DANH MỤC CÁC BẢNG

Bảng 1.1. Tỷ lệ dân số đô thị các khu vực trên thế giới theo giai đoạn	16
Bảng 2.1. Tình hình sử dụng đất theo địa giới hành chính năm 2009	44
Bảng 2.2. Phân vùng nông nghiệp	46
Bảng 2.3. Thống kê dân số, lao động và việc làm trên địa bàn thành phố năm 2009	47
Bảng 2.4. Biến động quy mô dân số, lao động của thành phố	55
Bảng 2.5. Biến động cơ cấu dân số, lao động của thành phố	56
Bảng 2.6. Biến động diện tích đất đai của thành phố giai đoạn 2005 – 2009	59
Bảng 2.7. Biến động cơ cấu đất đai của thành phố giai đoạn 2005 - 2009	60
Bảng 2.8. Biến động diện tích gieo trồng cây hàng năm của thành phố giai đoạn 2005 - 2009	62
Bảng 2.9. Biến động năng suất cây hàng năm của thành phố giai đoạn 2005 – 2009	63
Bảng 2.10. Biến động diện tích, sản lượng cây lâu năm của thành phố giai đoạn 2005 - 2009	64
Bảng 2.11. Cơ cấu kinh tế ngành của thành phố giai đoạn 2005 – 2009	66
Bảng 2.12. GDP bình quân đầu người và bình quân lao động của thành phố giai đoạn 2005 - 2009	67
Bảng 2.13. Thông tin cơ bản của hộ điều tra	68
Bảng 2.14. Nguồn lực của hộ	70
Bảng 2.15. Diện tích một số cây trồng chính của các hộ điều tra	73
Bảng 2.16. Mức đầu tư và hiệu quả kinh tế tính trên 1 sào của một số cây trồng chính	73
Bảng 2.17. Các biến và hệ số dùng trong mô hình phân tích	75
Bảng 2.18. Kết quả mô hình với các biến ảnh hưởng hiệu quả kinh tế	76

sử dụng đất nông nghiệp đối với cây trồng hàng năm	
Bảng 2.19. Kết quả mô hình với các biến ảnh hưởng hiệu quả kinh tế	79
sử dụng đất nông nghiệp đối với cây chè	
Bảng 2.20. Kết quả mô hình với các biến ảnh hưởng hiệu quả kinh tế	81
sử dụng đất nông nghiệp đối với cây vải	
Bảng 3.1. Dự báo một số chỉ tiêu chủ yếu phát triển nông nghiệp thành phố Thái Nguyên đến năm 2015	90